

VYRIAUSIOJI TARNYBINĖS ETIKOS KOMISIJA**SPRENDIMAS
DĖL DARIAUS JONUŠIO**

2025 m. liepos 16 d. Nr. KS-2025/
Vilnius

Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (toliau – Komisija, VTEK): Komisijos pirmininkas Gediminas Sakalauskas, nariai Tomas Blinstrubis, Darijus Beinoravičius ir Martinas Žaltauskas, dalyvaujant viešosios įstaigos „Plytinės kartodromas“ (toliau – ir Įstaiga, Kartodromas) direktoriui Dariui Jonušiui (toliau – ir Tiriamasis) bei Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos (toliau – ir Ministerija, Pareiškėjas) atstovei Sporto grupės patarėjai Justinai Paukštei, įvertinusi aplinkybes dėl Įstaigos direktoriaus elgesio atitikties Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo (toliau – ir Įstatymas) nuostatomis ir išnagrinėjusi tyrimo metu surinktą medžiagą,

n u s t a t ė:

Tyrimo pagrindas ir dalykas

2025-02-12 Komisija gavo Ministerijos prašymą įvertinti Įstaigos direktoriaus veiksmų atitiktį Įstatymo nuostatomis, kai jis kartu su VšĮ Baltijos autosporto centru (toliau – ir Klubas), kurios vienintelis dalininkas ir direktorius jis yra, 2024-01-02 pasirašė sutartį dėl leidimo naudotis Kartodromo infrastruktūra.

2025-03-12 Komisija posėdyje susipažino su Ministerijos pranešime nurodyta informacija ir vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo (toliau – ir VTEKĮ) 17 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktais ir 25 straipsnio 1 ir 3 dalių nuostatomis nusprendė pradėti tyrimą dėl Įstaigos direktoriaus D. Jonušio elgesio atitikties Įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 2 punkto, 11 straipsnio 1 ir 2 dalių ir 12 straipsnio 1 dalies 2 punkto nuostatomis.

2025-03-26 Komisija posėdyje, vadovaudamasi VTEKĮ 17 straipsnio 2 punktu bei 25 straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatomis, nusprendė išplėsti atliekamo tyrimo ribas ir įvertinti Įstaigos direktoriaus D. Jonušio elgesio atitiktį Įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 1 ir 3 punkto bei 7 straipsnio nuostatomis.

Atlikdama tyrimą Komisija vertino, ar D. Jonušis:

– eidamas Įstaigos direktoriaus pareigas ir atstovaudamas šiai Įstaigai, 2024-01-02 su VšĮ Baltijos autosporto centru (dalininkas ir direktorius) pasirašydamas Plytinės kartodromo infrastruktūros leidimų sutartį (toliau – Sutartis) nepažeidė Įstatymo 12 straipsnio 1 dalies 2 punkto nuostatų, draudžiančių valstybinėje tarnyboje dirbančiam asmeniui atstovauti valstybei ar savivaldybei arba institucijai ar įstaigai tvarkant reikalus su juridiniais asmenimis, kuriuose jis ar jam artimi asmenys turi daugiau kaip 10 procentų akcijų ar kitų juridinio asmens dalyvio teisių kitų teisinių formų juridiniuose asmenyse;

– eidamas Įstaigos direktoriaus pareigas, 2024-01-02 su VšĮ Baltijos autosporto centru pasirašydamas Sutartį, galimai susijusią su jo privačiais interesais, ir nuo šių veiksmų nenusišalindamas, neveikė interesų konflikto situacijoje ir ar nepažeidė Įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 2 punkto ir 11 straipsnio 1 bei 2 dalių nuostatų, įpareigojančių teisės aktų nustatyta tvarka ir

priemonėmis vengti interesų konflikto ir elgtis taip, kad nekiltų abejonių, jog toks konfliktas yra, o interesų konfliktui kilus – nusišalinti;

– eidamas Įstaigos direktoriaus pareigas, Įstatymo nustatyta tvarka ir terminais savo privačių interesų deklaracijoje (toliau – PID) nenurodydamas privalomų deklaruoti duomenų, t. y. savo darbovietės VšĮ Baltijos autosporto centro, ir einamų pareigų joje ir dėl to, kad jo turimos juridinio asmens dalyvio teisės VšĮ Baltijos autosporto centre leidžia daryti lemiamą įtaką šio juridinio asmens veiklai, nepažeidė Įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 1 ir 3 punkto nuostatų bei 7 straipsnio nuostatų.

Komisija 2025-06-04 posėdyje nusprendė pratęsti VšĮ „Plytinės kartodromas“ direktoriaus D. Jonušio elgesio atitikties Įstatymo nuostatomis tyrimo atlikimo terminą iki 2025-09-12.

Nustatytos faktinės aplinkybės

1. Tyrimui aktualiu laikotarpiu (2024-01-02 – Sutarties pasirašymo dieną), VĮ Registrų centro duomenimis, Tiriamasis ėjo Kartodromo direktoriaus pareigas (nuo 2009-03-09).

2. Tyrimui aktualiu laikotarpiu (2024-01-02 – Sutarties pasirašymo dieną), VĮ Registrų centro duomenimis, Kartodromo dalininkai buvo Ministerija (įnašas 263 439,81 Eur, apie 59 proc.) ir VšĮ „Promo kartas“ (įnašas 179 479,55 Eur, apie 41 proc.).

3. Pagal Kartodromo įstatus (įregistruoti Juridinių asmenų registre 2009-06-22), tai yra pelno nesiekiantis ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, kurio tikslas tenkinti viešuosius interesus vykdant visuomenei naudingą veiklą, veikianti kūno kultūros ir sporto srityje (Įstatų 1 punktas); Įstaigos teisinė forma – viešoji įstaiga (Įstatų 2 punktas); viešoji įstaiga gali turėti ir įgyti tik tokias civilines teises ir pareigas, kurios neprieštarauja įstatymams, įstatams ir veiklos tikslams. Viešoji įstaiga negali įgyti civilinių teisių ir pareigų per savo dalininkus (Įstatų 8 punktas); viešajai įstaigai neleidžiama gauto pelno skirti kitiems veiklos tikslams, negu nustatyta viešosios įstaigos įstatuose (9.1 papunktis); neatlygintinai perduoti viešosios įstaigos turtą nuosavybėn, pagal patikėjimo ar panaudos sutartį viešosios įstaigos dalininkui ar su juo susijusiam asmeniui, išskyrus įstatymų nustatytas išimtis (Įstatų 9.2 papunktis); viešosios įstaigos tikslas – plėtoti kartinę sportą Lietuvoje (Įstatų 10 punktas); viešosios įstaigos veiklą organizuoja ir vykdo vienasmenis valdymo organas viešosios įstaigos vadovas – Direktorius. Viešosios įstaigos vadovas dirba vadovaudamasis įstatymais, viešosios įstaigos įstatais, darbo reglamentu, padalinių bei pareigybių nuostatais (Įstatų 34 punktas); viešosios įstaigos vadovą skiria ir atleidžia iš pareigų visuotinis dalininkų susirinkimas <...> (Įstatų 35 punktas); viešosios įstaigos vadovas: organizuoja ir vadovauja viešosios įstaigos veiklai (Įstatų 37.1 papunktis); vykdo visuotinio dalininkų susirinkimo nutarimus ir veikia viešosios įstaigos vardu santykiuose su kitais asmenimis (Įstatų 37.2 papunktis); atstovauja viešajai įstaigai esant santykiams su trečiaisiais asmenimis, teisme, arbitraže bei kitose institucijose (Įstatų 37.5 papunktis); užtikrina viešosios įstaigos turto apsaugą, normalių darbo sąlygų viešosios įstaigos darbuotojams sukūrimą, viešosios įstaigos komercinių paslapčių apsaugą (Įstatų 37.9 papunktis); pagal savo kompetenciją atstovauja viešajai įstaigai, jos vardu sudarinėja sandorius bei įgalioja tai daryti kitus asmenis (Įstatų 37.10 papunktis); viešosios įstaigos vadovas turi teisę pasirašyti (sudaryti sandorius) viešosios įstaigos vardu laikydamasis šių Įstatų ir visuotinio dalininkų susirinkimo nustatytų ribų ir taisyklių (Įstatų 38 punktas); už viešosios įstaigos dokumentų ir kitos informacijos pateikimą dalininkams ir kitiems asmenims atsakingas viešosios įstaigos vadovas (Įstatų 48 punktas).

4. Pagal Įstaigos direktoriaus pareiginius nuostatus, su kuriais D. Jonušis, kaip jos direktorius, buvo supažindintas 2017-05-25, jo funkcijos ar kompetencija apima: atstovauja Įstaigai santykiuose su trečiaisiais asmenimis ir teisme bei arbitraže (Pareiginių nuostatų 2.2 papunktis); Direktorius turi teisę vienvaldiškai sudaryti sandorius, išskyrus sandorius, kuriems reikalingas Įstaigos dalininkų susirinkimo sprendimas (Pareiginių nuostatų 2.3 papunktis). Pagal pareigas direktorius privalo užtikrinti Įstaigos nuosavo ar kitaip naudojamo turto, dokumentų, taip pat komercinių paslapčių apsaugą bei tinkamą naudojimą (Pareiginių nuostatų 3.3 papunktis). Taip pat jis turi teisę,

vadovaudamasis įstatymais, Įstaigos įstatais, dalininkų susirinkimų sprendimais ir pritarimais, disponuoti Įstaigos turtu bei lėšomis, sudaryti Įstaigos vardu sandorius, nustatančius Įstaigos teises bei pareigas (Pareiginių nuostatų 4.1.1 papunktis).

5. VĮ Registrų centro duomenimis, D. Jonušis yra VŠĮ Baltijos autosporto centro direktorius (nuo 2023-11-21), taip pat šios įstaigos steigėjas (2023-11-21 Steigimo aktas) ir vienintelis dalininkas (nuo 2023-11-22).

6. VĮ Registrų centro duomenimis, D. Jonušis yra VŠĮ „Promo kartas“ steigėjas (1999-09-01 Steigimo aktas) ir vienintelis dalininkas (nuo 1999-09-03).

7. 2024-01-02 Kartodromas, atstovaujamas direktoriaus D. Jonušio, veikiančio pagal Įstaigos įstatą, su VŠĮ Baltijos autosporto centru, atstovaujamu Aleksėjaus Čerešniovyj, veikiančio pagal įgaliojimą, pasirašė Sutartį. Šia Sutartimi Kartodromas suteikė Klubui (VŠĮ Baltijos autosporto centrui) teisę terminuotai vykdyti kartų ir kitą susijusią veiklą teritorijoje, perduodant Klubui (VŠĮ Baltijos autosporto centrui) laikinai naudotis Kartodromo infrastruktūrą. Kartodromo infrastruktūra apima Kartodromo asfaltuotą trasą, automobilių stovėjimo vietą, Kartodromo veiklai organizuoti reikalingus statinius, įrenginius. Sutartis yra terminuota, Sutarties terminas ribojamas Kartodromo teise naudotis Teritorija, todėl šiai teisei pasibaigus baigiasi ir Sutartis (Sutarties 1.1 papunktis). Kartodromo taikomas mokestis Klubui (VŠĮ Baltijos autosporto centrui) susideda iš trijų dalių (Sutarties 2.1 papunktis): Klubas (VŠĮ Baltijos autosporto centras) įsipareigoja mokėti Kartodromui mėnesinį mokestį – 3 000 Eur (trys tūkstančiai eurų) įskaitant pridėtinės vertės mokestį (PVM) už leidimą organizuoti kartų veiklą nustatytomis valandomis Kartodrome (Sutarties 2.1.1 papunktis). Papildomai Klubas (VŠĮ Baltijos autosporto centras) įsipareigoja mokėti Kartodromui kasmetinį nurodytą mokestį (Sutarties 2.1.2 papunktis) – 14 520 Eur įskaitant PVM. Šios lėšos reikalingos dengti kitiems būtiniausiems objekto administravimo kaštams, kurių nedengia Klubas (VŠĮ Baltijos autosporto centras) (Sutarties 2.1.2.1 papunktis). Papildomai Klubas įsipareigoja atlikti Sutartyje nurodytas investicijas į infrastruktūrą, mokėti visas infrastruktūros išlaikymo (komunalines, apsaugos, draudimo ir kt.) išlaidas ir organizuoti Kartodromo viešinimą savo sąnaudomis, sukuriant Kartodromui interneto puslapį, kaip nurodyta Sutarties 3.2.11 papunktyje (Sutarties 2.1.3 papunktis). Sutartį Kartodromo vardu pasirašė Tiriamasis D. Jonušis ir Klubas (VŠĮ Baltijos autosporto centro) vardu įgaliotas asmuo A. Čerešniovyj.

8. VĮ Registrų centro Nekilnojamojo turto kadastro ir registro (toliau – NTR) duomenimis:

8.1. žemės sklypas, unikalus Nr. 4400-0329-6888 (2.4666 ha), kuriame įsikūręs Kartodromas, nuosavybės teise priklauso Lietuvos Respublikai. Jį valstybinės žemės patikėjimo teise valdo Vilniaus miesto savivaldybė. Kartodromo ir Vilniaus miesto savivaldybės 2004-12-15 pasirašyta panaudos sutartis Nr. K01/2004-17332020-07-24 ir Susitarimas pakeisti sutartį Nr. 49SUN-32-(14.49.58.). Šios sutarties terminas yra iki 2103-12-14;

8.2. Susisiektimo komunikacijos – Kartodromas, unikalus Nr. 1099-9019-5016, kuriame yra įrengta infrastruktūra, nuosavybės teise priklauso Kartodromui.

9. Pagal Įstatą VŠĮ Baltijos autosporto centras yra ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo <...> (Įstatų 1 punktą). Teisinė forma – viešoji įstaiga (Įstatų 2 punktą); Įstaigos veiklos tikslai: laisvalaikio organizavimas; savanoriškos veiklos skatinimas ir organizavimas; tarptautinis bendradarbiavimas. Veiklos sritys: reklama; reklama ir rinkos tyrimas; reklamos agentūrų veikla; sporto įrenginių eksploatavimas; sporto klubų veikla; sporto įrangos nuoma (Įstatų 5 punktą); Įstaigos organai – visuotinis dalininkų susirinkimas ir vienasmenis valdymo organas – Įstaigos vadovas (Įstatų 16 punktą). Visuotinio dalininkų susirinkimo kompetencija, taip pat Įstaigos vadovo skyrimo ir atšaukimo tvarka ir jo kompetencija nesiskiria nuo nurodytųjų Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatyme (Įstatų 17 punktą); jeigu Įstaigos dalininkas yra vienas asmuo, jis vadinamas Įstaigos savininku ir jo raštiški sprendimai prilyginami visuotinio dalininkų susirinkimo sprendimams (Įstatų 23 punktą).

10. Privačių interesų registre (PINREG) Tiriamasis D. Jonušis:

10.1. 2021-02-23 teikė savo PID, kurioje nurodė, kad eina Kartodromo direktoriaus pareigas

(nuo 2009-05-13);

10.2. Duomenų, kad D. Jonušis VšĮ Baltijos autosporto centre eina direktoriaus pareigas (nuo 2023-11-27) ir yra dalininkas (nuo 2023-11-22), nėra nurodyta iki 2024-04-23 (kai pateikta atnaujinta PID).

10.2. 2024-04-23 pateikė savo PID¹ (naujausia, viešai matoma), kurioje nurodė, kad Kartodrome eina direktoriaus pareigas (nuo 2009-05-13), VšĮ Baltijos autosporto centre eina direktoriaus pareigas (nuo 2023-11-21) ir yra šio dalininkas (nuo 2023-11-22), VšĮ „Promo kartas“ yra dalininkas (nuo 1999-09-03).

11. 2025-03-05 Kartodromas Komisijai teikė reikšmingą šiam tyrimui informaciją: paaiškino, kad D. Jonušis jį į pareigas priimančiam ar skiriančiam subjektui neteikė nusišalinimų nuo klausimų, susijusių su VšĮ Baltijos autosporto centru, bet dalininkai žinojo apie D. Jonušio ryšį su šia įstaiga, buvo apie tai informuoti žodžiu ir jokių pastabų dėl to neišsakė. D. Jonušį į Įstaigos direktoriaus pareigas priimančias ar skiriančias subjektas motyvuotu rašytiniu sprendimu nebuvo nušalinęs jo nuo tarnybinių pareigų, susijusių su VšĮ Baltijos autosporto centru, atlikimo. Taip pat D. Jonušiu, kaip Įstaigos direktoriui, nebuvo nustatytos draudimo atstovauti išimties Įstatymo 12 straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka.

12. 2025-04-03 Ministerija pateikė atsakymą, kad Kartodromo direktorius jai, kaip pagrindiniam dalininkui, nusišalinimų nuo klausimų, susijusių su VšĮ Baltijos autosporto centru, nepateikė.

Dariaus Jonušio paaiškinimas

2025-03-20 Kartodromo direktoriaus pateikė paaiškinimą, kad nuoširdžiai gailisi dėl susiklosčiusios situacijos. Taip pat nurodė, kad vertinant jo veiksmus svarbu atsižvelgti į kelias esmines aplinkybes, susijusias su teisinėmis nuostatomis, jo asmenine veikla ir profesine reputacija.

Tiriamąjį teigimu, VTEK remiasi Įstatymo 2 straipsnio 5 dalies 8 punktu, kuriame nustatyta, kad viešųjų įstaigų, kurių steigėjai ar dalininkai yra valstybė ar savivaldybė, vadovai laikomi valstybinėje tarnyboje dirbančiais asmenimis. VTEK taip pat nurodo, kad Kartodromo direktorius yra laikomas tokiu asmeniu, ir jam taikomos Įstatymo nuostatos, įskaitant pareigą vengti interesų konflikto ir nusišalinti nuo jo. Tačiau šis reguliavimas įsigaliojo tik nuo 2020-01-01, taigi iki šios dienos direktorius nepriklausė valstybės tarnybai, nes Kartodromas niekada negavo lėšų iš valstybės ar savivaldybių biudžetų ir neturėjo administravimo įgaliojimų. Suprantantis, jog Įstatymo nežinojimas neatleidžia nuo atsakomybės, ir norintis atkreipti dėmesį į tai, kad jis, kaip Kartodromo direktorius, neturėjo asmeninės naudos iš Sutarties pasirašymo ir tik per klaidą nuo šio veiksmo nenusišalino. Be kita ko, nurodo, kad apie šią Sutartį buvo žinoma ir Kartodromo dalininkui – Ministerijai.

Direktorius pažymi, jog negauna jokių mokėjimų iš VšĮ Baltijos autosporto centro, priešingai, Kartodromas gauna uždarbį pagal Sutartį. Sutartyje nustatyta kaina, kurią VšĮ Baltijos autosporto centras moka Kartodromui, buvo patvirtinta 2018 m. visuotiniame dalininkų susirinkime. VšĮ Baltijos autosporto centras, kaip ne pelno siekianti organizacija, negali skirstyti pelno savo dalininkams, darbuotojams ar vadovams, todėl Kartodromo direktorius negali pasipelnyti iš VšĮ Baltijos autosporto centro veiklos. Be to, VšĮ Baltijos autosporto centras vykdo švietėjišką veiklą, susijusią su Kartodromo veiklos organizavimu, o Kartodromas yra atsakingas už Kartodromo infrastruktūrą. Tai padeda valdyti riziką (pvz., atsitikus nelaimingam atsitikimui, nukentėjusiųjų reikalavimai būtų nukreipti į Kartodromo valdomą turtą ir kiltų rizika įstaigos veiklai) ir užtikrinti autosporto saugumą.

Kartodromo direktorius nurodo, kad visada veikė nepriekaištingai ir niekada nekilo abejonių

¹ <https://pinreg.vtek.lt/app/pid-perziura/645364>

dėl jo objektyvumo einant pareigas. Aktyviai skatina kartingo sportą ir vaikų bei jaunimo įsitraukimą į šią veiklą, organizuojamas renginius ir varžybas. Dėl jo iniciatyvos ir darbų Kartodromas tapo moderniausiu Lietuvoje, jame treniruojasi apie 200 licencijuotų sportininkų. Taip pat jo pastangomis organizuojamas unikalus renginys – varžybos, kuriose dalyvauja vaikų globos namų auklėtiniai. Tai rodo, kad direktorius yra ne tik aktyvus motosporto lyderis, bet ir socialiai atsakingas asmuo.

Nors ir neteikė nusišalinimo jį į pareigas skiriančiam subjektui dėl savo ryšio su VšĮ Baltijos autosporto centru, bet informavo Ministeriją apie šį ryšį žodžiu. Dalininkai žinojo apie šią aplinkybę ir nereikšė jokių pastabų nei Sutarties sudarymo, nei jos vykdymo metu. Pažymėjo, jog nuo Sutarties sudarymo praėjo daug laiko, bet iki šiol nebuvo jokių pretenzijų dėl galimo interesų konflikto.

Kartodromo direktorius atkreipė dėmesį į savo nepriekaištingą reputaciją. Jis yra Lietuvos kartingo federacijos prezidentas, buvo apdovanotas už saugaus eismo propagavimą ir ilgalaikį indėlį į organizavimą 1 000 km automobilių lenktynių, kurios trunka jau ketvirtį amžiaus. Ši ilgalaikė veikla patvirtina jo atsakomybę ir profesionalumą. Tikisi, kad VTEK įvertins pateiktus faktus ir situaciją objektyviai, o jei bus nuspręsta taikyti atsakomybę, bus taikoma švelniausia priemonė.

Tiriamasis gailisi dėl aplinkybių, susijusių su privačių interesų deklaravimu. Paaiškino, kad 2021-02-23 teikdamas savo PID nebuvo nurodęs privalomų deklaruoti duomenų, t. y. darbovietės VšĮ Baltijos autosporto centro ir jame einamų direktoriaus pareigų, dėl to, kad šios aplinkybės atsirado po daugiau negu dvejų metų. Interesų konflikto situacija atsirado tik nuo 2024-01-02, kai Kartodromas ir VšĮ Baltijos autosporto centras pasirašė Sutartį. Pagal Įstatymo 7 straipsnį suteikiamas 30 dienų laikotarpis papildyti PID. Kartodromo direktorius reikiamus duomenis, susijusius su VšĮ Baltijos autosporto centru, deklaravo 2024-04-23 teikdamas PID, taigi pradelsta tik 2 mėnesiai nuo Įstatyme nustatyto termino, tai padarė be priežiūros institucijų nurodymo, savo laisva valia, supratęs, kad padarė apmaudžią klaidą dėl PID pildymo. Tiriamojo nuomone, šiuo atveju akivaizdu, kad jis papildė savo PID dar 2024 m. pradžioje be VTEK ar kitų institucijų įsikišimo, todėl laikytina, kad VTEK neturėtų išplėsti esamo tyrimo dėl PID pildymo aplinkybių.

2025-07-16 Komisijos posėdyje, dalyvavo Tiriamasis D. Jonušis, kuris iš esmės pakartojo Komisijai tyrimo metu pateiktame paaiškinime nurodytas aplinkybes, taip pat papildomai akcentavo, jog Kartodromas jokių lėšų (dotacijų) per savo veiklos gyvavimo laikotarpį iš valstybės niekada nėra gavęs.

Pareiškėjo paaiškinimas

2025-07-16 Komisijos posėdyje, dalyvavo Pareiškėjo, t. y. Ministerijos atstovė Sporto grupės patarėja Justina Paukštė, tačiau paaiškinimų, komentarų nepateikė.

Teisinis vertinimas ir motyvai

Įstatymo paskirtis nurodyta jo 1 straipsnyje – sudaryti sąlygas atskleisti valstybinėje tarnyboje dirbančių asmenų privačius interesus, užtikrinti, kad priimant sprendimus pirmenybė būtų teikiama viešiesiems interesams, užkirsti kelią kilti interesų konfliktams ir plisti korupcijai.

Įstatymo 1 straipsnyje nurodyta, kad šis Įstatymas taikomas valstybinėje tarnyboje dirbantiems asmenims ir kitiems Įstatymo 4 straipsnio 3 dalyje nurodytiems asmenims (visi kartu vadinami deklaruojančiais asmenimis).

Pagal Įstatymo 2 straipsnio 5 dalies 8 punkto nuostatas, viešųjų įstaigų, kurių bent vienas iš steigėjų, dalininkų yra valstybė ar savivaldybė (savivaldybės), vadovai yra laikomi valstybinėje tarnyboje dirbančiais asmenimis, kuriems Įstatymas taikomas tiesiogiai ir visos apimtys: taip pat ir pareiga vengti interesų konflikto, o šiam kilus nusišalinti Įstatyme nustatyta tvarka, bei atstovavimo apribojimais.

Tyrimui aktualiu laikotarpiu, t. y. Sutarties pasirašymo dieną (2024-01-02), Kartodromo dalininkai buvo valstybė, kuriai atstovauja Ministerija ir VšĮ „Promo kartas“. D. Jonušis Įstaigoje ėjo Įstatymo 2 straipsnio 5 dalies 8 punkte nurodytas valstybinėje tarnyboje dirbančio asmens pareigas –

buvo viešosios įstaigos (Kartodromo), kurios vienas iš dalininkų yra valstybė (jai atstovauja Ministerija), vadovas, todėl Jam Įstatymas taikomas tiesiogiai ir visos apimties.

Komisija, teikdama savo vertinimą, nekvestionuoja ir nesiekia riboti juridinių asmenų, tarp jų ir VŠĮ Baltijos autosporto centro, kurios steigėjas ir dalininkas yra Tiriamasis, teisės vykdyti savo veiklą. Kita vertus, Komisija, kaip Įstatymo nuostatų įgyvendinimo priežiūrą ir kontrolę atliekanti institucija, atkreipia dėmesį, kad deklaruojantis asmuo, įgyvendindamas savo teises ir eidamas tarnybines pareigas, privalo laikytis Įstatymo nuostatų.

Valstybės tarnyba neatsiejama nuo pamatinių demokratinės visuomenės vertybių. Minėtoji profesinės veiklos sistema privalo veikti nešališkai ir turi būti organizuojama taip, kad būtų išvengta viešųjų ir privačių interesų konfliktų, užtikrinamas visuomenės pasitikėjimas valstybės institucijomis. Siekis apsaugoti šias vertybes įpareigoja valstybinėje tarnyboje dirbančius asmenis laikytis tam tikrų ribojimų.

Dėl apribojimo atstovauti

Pagal Įstatymo 12 straipsnio 1 dalies 2 punkto nuostatas, valstybinėje tarnyboje dirbantis asmuo neturi teisės atstovauti valstybei ar savivaldybei arba institucijai ar įstaigai tvarkydamas reikalus su juridiniais asmenimis, kuriuose jis ar jam artimi asmenys turi daugiau kaip 10 procentų akcijų ar kitų juridinio asmens dalyvio teisių kitų teisinių formų juridiniuose asmenyse.

Apribojimų išimtis, konkrečiais atvejais įvertinę interesų konflikto riziką, gali nustatyti institucijos ar įstaigos vadovas ar jo įgaliotas atstovas, savininko teises ir pareigas įgyvendinantis subjektas, visuotinis akcininkų susirinkimas, stebėtojų taryba arba valdyba. Sprendimas taikyti šioje dalyje numatytą išimtį turi būti paskelbtas viešai (Įstatymo 12 straipsnio 4 dalis).

Komisijos tyrimo metu surinkta medžiaga patvirtina, jog Įstaiga, atstovaujama direktoriaus D. Jonušio, veikiančio pagal įstatus, ir VŠĮ Baltijos autosporto centras, atstovaujamas A. Cerešniovyj, veikiančio pagal įgaliojimą, 2024-01-02 pasirašė Sutartį. Šia Sutartimi Kartodromas suteikė VŠĮ Baltijos autosporto centrui teisę terminuotai vykdyti kartų ir kitą susijusią veiklą teritorijoje, perduoti VŠĮ Baltijos autosporto centrui teisę laikinai naudotis Kartodromo infrastruktūra.

VŠĮ Baltijos autosporto centras yra ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo <...> (Įstatų 1 punktas). Teisinė forma – viešoji įstaiga (Įstatų 2 punktas). VI Registrų centro duomenimis, D. Jonušis yra šios VŠĮ steigėjas, vienintelis dalininkas. Kitaip tariant, jis yra šio juridinio asmens dalyvis. Juridinio asmens dalyvis (akcininkas, dalininkas ir pan.) – tai asmuo, kuris turi nuosavybės teisę į juridinio asmens turtą, arba asmuo, kuris, nors ir neišsaugo nuosavybės teisių į juridinio asmens turtą, bet įgyja prievolių teisių ir (ar) pareigų, susijusių su juridiniu asmeniu (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 2.45 straipsnis). Pagal Viešųjų įstaigų įstatymo nuostatas, jeigu viešosios įstaigos dalininkas yra vienas asmuo, jis vadinamas viešosios įstaigos savininku (7 straipsnio 3 dalis).

Komisijos vertinimu, D. Jonušis, eidamas valstybinėje tarnyboje dirbančios asmens pareigas, t. y. būdamas Kartodromo vadovas ir atstovaudamas šiai Įstaigai bei pasirašydamas Sutartį su juridiniu asmeniu VŠĮ Baltijos autosporto centru, kurios vienintelis dalininkas (savininkas) jis yra, atliko Įstatymo 12 straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatytus draudžiamus veiksmus, t. y. atstovavo, neturėdamas tam teisės. Komisijos nuomone, frazė „tvarkyti reikalus“ galėtų ir turėtų būti suprantama plačiąja prasme, t. y. kaip bet kokių faktinių ar teisinių veiksmų atlikimas. Reikalų tvarkymas – tai aktyvus dalyvavimas įvairiuose (tarpiniuose ir galutiniuose) teisiniuose, administraciniuose ar organizaciniuose veiksmuose, susijusiuose su juridiniu asmeniu, pavyzdžiui: sprendimų priėmimas dėl juridinio asmens veiklos ar interesų; derybos ar sprendimų derinimas; dokumentų rengimas ar pasirašymas; sutarčių sudarymas ir pan. Taigi nagrinėjamu atveju Sutarties pasirašymas patenka į tvarkomų reikalų sampratą. Atsižvelgdama į tai, įvertinusi tyrimo metu nustatytas faktines aplinkybes, Komisija sprendžia, jog D. Jonušis nesilaikė Įstatymo 12 straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatyto draudimo, nes atstovavo Įstaigai tvarkydamas reikalus su juridiniu asmeniu, kurio

vienintelis dalininkas (savininkas) jis pats yra.

Komisijos surinkta tyrimo medžiaga taip pat patvirtina, kad Tiriamajam, kaip Įstaigos direktoriui, draudimo atstovauti išimtis Įstatymo nustatyta tvarka nebuvo taikyta. Pats Tiriamasis tyrimo metu taip pat nenurodė, kad prieš pasirašydamas Sutartį būtų kreipęsis į jį į pareigas skiriančią subjektą, t. y. visuotinį dalininkų susirinkimą, prašydamas taikyti jam draudimo atstovauti Įstaigai išimtį.

Atstovauti – veikti kieno vardu, įgaliojimu. Atstovavimu ir teisės teorijoje, ir civiliniuose teisiniuose santykiuose pripažįstamas teisių ar pareigų įgyvendinimas per atstovą, kuris už atstovaujamojo asmens atlieka tam tikrus teisinius veiksmus. Atstovavimas kartu yra ir teisinis santykis, kai vienas asmuo, neperžengdamas jam suteiktų įgaliojimų ribų, kito asmens vardu ir interesais atlieka tam tikrus procesinius (procedūrinius) ir kitus juridinę reikšmę turinčius veiksmus. Atstovavimu laikoma vieno asmens (atstovo) sudarymas sandorio kito asmens (atstovaujamojo) vardu, neviršijant suteiktų teisių, tuo tiesiogiai sukuriant, pakeičiant ar panaikinant atstovaujamojo civilines teises ir pareigas (CK 2.133 straipsnio 1 dalis). VTEK pabrėžia, kad Įstatyme nenustatoma konkretaus atstovavimo įforminimo (raštu ar pan.) ir atstovavimo būdo – fizinis ar nuotolinis, atlygintinas ar neatlygintinas. Į interesų atstovavimo ir gynimo įforminimo būdą neatsižvelgiama ir Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) praktikoje – vertinami valstybinėje tarnyboje dirbančio asmens veiksmai, o ne interesų atstovavimo įforminimo būdas (žr. LVAT administracinę bylą Nr. A(8)-1470-05). Taigi atstovavimas turėtų būti suprantamas kaip bet koks teisinis veiksmas, atliekamas kito asmens (šiuo atveju – juridinio) vardu.

Surinkta medžiaga patvirtina, jog Tiriamasis tyrimui aktualiu laikotarpiu ėjo įstaigos direktoriaus pareigas. Kartodromo įstatuose nustatyta, jog vadovas pagal savo kompetenciją atstovauja viešajai įstaigai, jos vardu sudarinėja sandorius ir įgalioja tai daryti kitus asmenis (Kartodromo įstatų 37.10 papunktis); Viešosios įstaigos vadovas turi teisę pasirašyti (sudaryti sandorius) viešosios įstaigos vardu (Kartodromo įstatų 38 punktą). Tiriamasis, veikdamas pagal Įstatų ir atstovaudamas Įstaigos interesams, pasirašė Sutartį su įmone, kurios dalininkas (savininkas) jis pats yra.

Komisijos vertinimu, pagrindinis teisės atstovauti ribojimo tikslas yra užtikrinti, kad valstybinėje tarnyboje dirbantys asmenys, atlikdami savo pareigas, visada vadovautųsi viešuoju interesu, o ne susijusių juridinių asmenų interesais. Šis aspektas itin svarbus sprendimų priėmimo procese (pvz., pasirašant Sutartis), kai viešiesiems interesams būtina teikti prioritetą. Būtent toks apribojimas padeda išvengti situacijų, kai valstybinėje tarnyboje dirbantys asmenys gali pasinaudoti savo padėtimi naudai įmonių, kuriose jie ar jų artimi asmenys turi turtinių, finansinių ar kt. interesų, ir gali būti suinteresuotas priimti sprendimą, kuris būtų naudingas jo ar jo artimųjų kontroliuojamai įmonei.

Komisija nekvestionuoja Kartodromo kaip įstaigos teisės sudaryti tokio pobūdžio Sutartis ir galimos tokios Sutarties naudos pačiai Įstaigai (pvz., siekiant išvengti rizikos, kai nelaimingo atsitikimo atveju nukentėjusiųjų reikalavimai būtų nukreipti į Kartodromo valdomą turtą ir kiltų rizika įstaigos veiklai). Tiriamasis, kaip valstybinėje tarnyboje dirbantis asmuo, privalo vadovaudamasis Įstatymo 12 straipsnio 4 dalimi gauti sprendimą iš atitinkamo subjekto, kuris, įvertinęs interesų konflikto riziką, nustatytų apribojimo atstovauti išimtį. Tyrimo medžiaga patvirtina, kad minėtos išimties D. Jonušui taikyta nebuvo.

Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad Įstatyme nustatytas atstovavimo apribojimas tiesiogiai nesietinas su konkrečiais padariniais. Šios nuostatos pažeidimui konstatuoti pakanka nustatyti tik paties atstovavimo faktą, taigi nėra reikšminga, ar priimtas galutinis sprendimas atitiko atstovaujamojo lūkesčius. Nustatant atstovavimo faktą, neatsižvelgiama ir į atstovavimo įforminimo būdą, t. y. ar jis yra fizinis ar nuotolinis, atlygintinas ar neatlygintinas. Į interesų atstovavimo ir gynimo įforminimo būdą neatsižvelgiama ir LVAT praktikoje – vertinami valstybinėje tarnyboje dirbančio asmens veiksmai, o ne interesų atstovavimo įforminimo būdas (žr. LVAT administracinę

bylą Nr. A(8)-1470-05). Taigi atstovavimas turėtų būti suprantamas kaip bet koks teisinis veiksmas, atliekamas kito asmens (fizinio ar juridinio) vardu.

Dėl interesų konflikto

Deklaruojančius asmenis Įstatymas įpareigoja teisės aktų nustatyta tvarka ir priemonėmis vengti interesų konflikto ir elgtis taip, kad nekiltų net abejonių, jog toks konfliktas yra (Įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 2 punktas). Įstatymo 11 straipsnio 1 dalyje nustatoma, kad deklaruojančiam asmeniui draudžiama dalyvauti rengiant, svarstant ar priimant sprendimus arba kitaip juos paveikti ar bandyti paveikti, arba atlikti kitas tarnybines pareigas, jeigu atliekamos tarnybinės pareigos yra susijusios su jo privačiais interesais. Būdamas interesų konflikto situacijoje asmuo turi vadovautis Įstatymo 11 straipsnio 2 dalies nuostata, t. y. prieš atlikdamas tarnybines pareigas arba pradėjęs jas atlikti informuoti institucijos ar įstaigos vadovą ar jo įgaliotą asmenį, o kai deklaruojantis asmuo yra institucijos ar įstaigos vadovas, – šį vadovą į pareigas priimančią ar skiriančią subjektą arba kolegialią valstybės ar savivaldybių instituciją ir asmenis, kurie kartu atlieka tarnybines pareigas, pareikšti apie nusišalinimą ir jokia forma nedalyvauti toliau atliekant tarnybines pareigas. Institucijos ar įstaigos vadovas ar jo įgaliotas asmuo arba kitas į pareigas priimančias ar skiriantis subjektas, arba kolegiali valstybės ar savivaldybių institucija (kai deklaruojantis asmuo yra kolegialios valstybės ar savivaldybių institucijos narys), vadovaudamiesi VTEK nustatytais kriterijais, motyvuotu rašytiniu sprendimu gali nepriimti deklaruojančio asmens pareikšto nusišalinimo ir įpareigoti jį toliau atlikti tarnybines pareigas (Įstatymo 11 straipsnio 3 dalis). Deklaruojantis asmuo, kuris yra institucijos ar įstaigos vadovas, šio straipsnio 2 dalyje numatytą pareiškimą apie nusišalinimą pateikia jį į pareigas priimančiam ar skiriančiam subjektui. Duomenys apie institucijos ar įstaigos vadovo nusišalinimą ar nušalinimą skelbiami viešai šios institucijos ar įstaigos interneto svetainėje ir pateikiami VTEK (Įstatymo 11 straipsnio 4 dalis). Įstatymo 2 straipsnio 2 dalis interesų konfliktą apibrėžia kaip situaciją, kai deklaruojantis asmuo, atlikdamas pareigas ar vykdydamas tarnybinių pavedimų, turi priimti ar dalyvauti priimančiam sprendimui arba įvykdyti pavedimą, kurie susiję ir su jo privačiais interesais. Privatūs interesai apibrėžiami kaip deklaruojančio asmens (ar jam artimo asmens) suinteresuotumas asmenine turtine ar neturtine nauda, deklaruojančio asmens (ar jam artimo asmens) moralinė skola, moralinis įsipareigojimas ar kitas panašaus pobūdžio interesas deklaruojančiam asmeniui atliekant tarnybines pareigas (Įstatymo 2 straipsnio 3 dalis). Viešieji interesai Įstatyme suprantami kaip visuomenės suinteresuotumas, kad asmenys, dirbantys valstybinėje tarnyboje, visus sprendimus priimtų nešališkai ir teisingai (Įstatymo 2 straipsnio 4 dalis).

LVAT yra pasisakęs, kad Komisija, pripažindama, jog valstybinėje tarnyboje dirbantis asmuo veikė interesų konflikto situacijoje, kiekvienu atveju turi aiškiai ir nedviprasmiškai nurodyti, kokios faktinės aplinkybės patvirtina asmens turėtą turtinį ar neturtinį suinteresuotumą. Šių aplinkybių vertinimas negali būti grindžiamas prielaidomis, nerealiomis ar mažai tikėtinomis hipotetinėmis išvadomis ir spėliojimais apie valstybinėje tarnyboje dirbančio asmens galbūt turėtą ar ateityje būsiantį suinteresuotumą (žr. LVAT 2014-04-03 nutartį administracinėje byloje Nr. A442-1009/2014). Taigi interesų konfliktas turi būti aiškus ir tiesioginis, o Įstatymas negali būti aiškinamas pernelyg plačiai, nes daugeliu atvejų būtų neįmanoma jo vykdyti.

Atsižvelgusi į nurodytas Įstatymo nuostatas ir formuojamą teismo praktiką Komisija pabrėžia, jog tam, kad Tiriamasis galėtų būti pripažintas pažeidusiu Įstatymo nuostatas, būtina nustatyti, ar jo ryšys su VŠĮ Baltijos autosporto centru yra aplinkybė, tiesiogiai ir akivaizdžiai kelianti jam interesų konfliktą, dėl kurio jis eidamas tarnybines pareigas Įstaigoje (Kartodrome) jokia forma negali dalyvauti sprendžiant klausimus, susijusius su VŠĮ Baltijos autosporto centru.

Pagal VŠĮ Baltijos autosporto centro Įstatus, visuotinio dalininkų susirinkimo kompetencija, taip pat Įstaigos vadovo skyrimo ir atšaukimo tvarka ir jo kompetencija, nesiskiria nuo nurodytųjų Viešųjų įstaigų įstatyme (Įstatų 17 punktas). Viešojo įstaiga, kaip nustatyta Viešųjų įstaigų įstatyme, yra pagal šį ir kitus įstatymus įsteigtas pelno nesiekiantis ribotos civilinės atsakomybės viešasis

juridinis asmuo, kurio tikslas – tenkinti viešuosius interesus vykdant švietimo, mokymo ir moksline, kultūrinę, sveikatos priežiūros, aplinkos apsaugos, sporto plėtojimo, socialinės ar teisinės pagalbos teikimo, taip pat kitokią visuomenei naudingą veiklą (2 straipsnio 1 dalis). Be to, Viešųjų įstaigų įstatymo 9 straipsnio 4 dalyje nurodyta, jog viešosios įstaigos vadovas organizuoja viešosios įstaigos veiklą ir veikia viešosios įstaigos vardu santykiuose su kitais asmenimis. Pagal CK nuostatas, viešosios įstaigos dalininkas turi teisę gauti likviduojamos viešosios įstaigos turto dalį ir kitas Viešųjų įstaigų įstatymo 7 straipsnio 5 dalyje numatytas teises. Taigi viešosios įstaigos dalininkas, kaip ir bet kurio kito juridinio asmens dalyvis, įgyja prievolių teisių ir (ar) pareigų, susijusių su šiuo juridiniu asmeniu (CK 2.45 straipsnis). Analogiška nuostata įtvirtinta ir Viešųjų įstaigų įstatymo 7 straipsnio 4 dalyje. Be to nustatyta, jog likviduojamos viešosios įstaigos kreditorių reikalavimai tenkinami įstatymų nustatyta tvarka. Patenkinus visus kreditorių reikalavimus, iš likusio viešosios įstaigos turto dalininkams grąžinamas turtas, kurio bendra vertė negali būti didesnė nei dalininkų kapitalas. Dalininkams grąžinamas turtas paskirstomas proporcingai jų įnašų vertei (Viešųjų įstaigų įstatymo 17 straipsnio 10 punktas). Iš minėto teisinio reguliavimo darytina išvada, kad Tiriamasis, būdamas VšĮ Baltijos autosporto centro steigėjas, vienintelis dalininkas (savininkas) ir šios įstaigos vadovas, yra akivaizdžiai suinteresuotas šio juridinio asmens organizuojama sėkminga veikla, turtu ir pan., todėl VšĮ Baltijos autosporto centras (kurio dalyvis ir vadovas yra Tiriamasis) laikytinas D. Jonušio privačiu interesu ir interesų konfliktą jam galinčia kelti aplinkybe. Šiuo teisiniu pagrindu atmestini Tiriamojo paaiškinime dėstomi argumentai, neva jis šiuo atveju neturėjo jokio intereso.

Be kita ko, ir Įstatymas valstybinėje tarnyboje dirbančio asmens pareigas įmonėse, įstaigose aiškiai įvardija kaip jo privatų interesą (Įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 1 punktas). Deklaruojančio asmens privatus interesas yra ir privačių interesų deklaracijoje nurodomi duomenys apie juridinius asmenis, kuriuose deklaruojančio asmens turimų akcijų suteikiami balsai visuotiniame akcininkų susirinkime ar turimos juridinio asmens dalyvio teisės kitų teisinių formų juridiniuose asmenyse leidžia daryti lemiamą įtaką šių juridinių asmenų veiklai (Įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 3 punktas). Akivaizdu, kad D. Jonušis, būdamas VšĮ Baltijos autosporto centro vieninteliu dalininku (savininku), savo priimamais sprendimais gali daryti lemiamą įtaką šio juridinio asmens veiklai. Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, Komisija sprendžia, kad egzistuojantis Tiriamojo ryšys su VšĮ Baltijos autosporto centru yra aplinkybė, tiesiogiai susijusi su Tiriamojo privačiais interesais, todėl jis, Kartodrome eidamas direktoriaus pareigas, privalėjo (privalo) nusišalinti nuo bet kokių klausimų, susijusių su VšĮ Baltijos autosporto centru.

Komisija kritiškai vertina Tiriamojo paaiškinime išdėstytus argumentus, kad jis iš Sutarties neturėjo jokios asmeninės turtinės naudos ar kokio kito intereso ir nenusišalino tik per klaidą, nes Kartodromas neatlieka jokių mokėjimų VšĮ Baltijos autosporto centrui, o tik iš jo gauna mokėjimus, be to, VšĮ Baltijos autosporto centras yra pelno nesiekiantis juridinis asmuo, jo pelnas negali būti skiriamas dalininkams, darbuotojų premijoms ar įstaigų organų nariams. Šių argumentų kontekste pabrėžtina, kad, kaip jau minėta, D. Jonušis kaip Kartodromo vadovas buvo akivaizdžiai suinteresuotas ir sėkminga VšĮ Baltijos autosporto centro kartų veikla, nes jis taip pat ėjo Klubu vadovo pareigas ir buvo vienintelis dalininkas, o kaip Kartodromo vadovas pasirašydamas Sutartį su kita savo VšĮ akivaizdžiai pateko į interesų konflikto situaciją ir šiuo atveju net nesvarbu, ar VšĮ Baltijos autosporto centras gavo realios finansinės naudos. Įstatymo tikslai yra prevenciniai, o norint konstatuoti, kad asmuo pažeidė Įstatymą, pakanka identifikuoti formaliuosius viešųjų ir privačių interesų konflikto požymius ir įrodyti, kad asmuo nesiėmė įstatyme numatytų priemonių viešųjų ir privačių interesų konfliktui savo veikloje išvengti (žr. LVAT 2014-04-03 nutartį administracinėje byloje Nr. A⁴⁴²-1009/2014). Vertinant šiuo požiūriu neturi lemiamos reikšmės ir priimtojo sprendimo naudingumas asmeniui, nes „net ir nenaudingas sprendimas gali sukelti interesų konfliktą. Konfliktą kelią asmens, dirbančio valstybės tarnyboje, galimas šališkumas priimant sprendimus, jo teigiamas ar neigiamas nusistatymas. Todėl toks asmuo priimdamas sprendimus privalo vengti net šališkumo regimybės. Toks teisės aiškinimas grindžiamas Įstatymo 1 straipsnyje įtvirtinta šio įstatymo paskirtimi,

kuria siekiama įtvirtinti priimamų sprendimų nešališkumą“ (žr. LVAT 2011-11-28 nutartį administracinėje byloje Nr. A²⁶¹-3154/2011).

Įstatymas yra formalusis ir vertinant asmenų elgesio atitiktį Įstatymo nuostatomis svarbu išsiaiškinti tik tą faktinę aplinkybę, ar valstybinėje tarnyboje dirbantis asmuo dalyvavo rengiant, svarstant, priimant ar kitaip paveikiant sprendimus, galinčius sukelti interesų konfliktą. Surinkta tyrimo medžiaga neginčijamai patvirtina, kad Tiriamasis D. Jonušis kaip Kartodromo direktorius dalyvavo pasirašant Sutartį, kuri akivaizdžiai sukėlė jam interesų konflikto situaciją.

Papildomai paminėtina, kad VTEK nevertina pasirašytos Sutarties, susijusios su Tiriamojo privačiais interesais, teisėtumo, svarbos vienai ar kitai Sutarties šaliai, tikslingumo ir pan. VTEK vertina tik Tiriamojo elgesio atitiktį Įstatymo nuostatomis. VTEK atkreipia dėmesį į LVAT praktiką. Šis teismas yra vertinęs situaciją, kada atsiranda tam tikrų valstybinėje tarnyboje dirbančio asmens pareigų priešprieša: viena vertus, toks asmuo turi pareigą atlikti savo tiesiogines tarnybines funkcijas (šiuo atveju – kaip vadovas pasirašyti Sutartį), kita vertus, privalo vengti interesų konflikto. Kaip turi būti sprendžiama ši valstybinėje tarnyboje dirbančio asmens pareigų priešprieša, yra nustatyta Įstatyme. Pagal Įstatymo 11 straipsnio 1 ir 2 dalis, minėtoji pareigų priešprieša sprendžiama suteikiant viršenybę pareigai vengti interesų konflikto (žr. LVAT 2010-11-02 nutartį administracinėje byloje Nr. A442-1422/2010). VTEK mano, kad nors analizuojamoje situacijoje D. Jonušis, kaip Kartodromo vadovas, ir turėjo pasirašyti Sutartį (sudaryti sandorį), šiuo atveju pirmenybė turėjo būti Įstatymo 11 straipsnio 2 dalyje nustatyto reikalavimo nusišalinti vykdymas, bet D. Jonušis nusišalinimo neteikė.

Tiriamojo paaiškinime nurodomi argumentai, kad jis nenusišalino nuo klausimų, susijusių su VšĮ Baltijos autosporto centru, bet dalininkai (Ministerija) apie šį egzistuojantį ryšį buvo informuoti žodžiu ir dėl to jokių pastabų neišsakė, atmetini kaip nereikšmingi, nes būdamas interesų konflikto situacijoje deklaruojantis asmuo pats privalo pareikšti nusišalinimą, tai yra jo individuali pareiga (Įstatymo 11 straipsnio 1 ir 2 dalys). Kiekvieno asmens reiškiamo nusišalinimo pagrindas irgi yra individualus ir turi būti aiškiai išreikštas (žr. LVAT 2008-10-09 nutartį administracinėje byloje Nr. A756-1945/2008; 2011-04-04 nutartį administracinėje byloje Nr. A662-1121/2011). Komisijos tyrimo medžiaga patvirtina, kad Tiriamasis tokio nusišalinimo jį į pareigas skiriančiam subjektui nepareiškė. Tokio nusišalinimo negavo ir pagrindinis Kartodromo dalininkas – Ministerija. Šį faktą patvirtina ir PINREG duomenys – D. Jonušio nusišalinimo nuo klausimų, susijusių su VšĮ Baltijos autosporto centru, nebuvo pateikta.

Taigi Tiriamasis, kaip vadovas atstovaudamas Kartodromo interesams ir pasirašydamas Sutartį su VšĮ Baltijos autosporto centru, kurios vienintelis dalininkas (savininkas) ir vadovas yra jis pats, veikė ne tik viešųjų interesų naudai. Net objektyviai egzistuojantis viešasis interesas savaime nereiškia, kad tam tikrais atvejais nedaro įtakos jokie pašaliniai interesai (žr. LVAT 2019-12-18 nutarimą administracinėje byloje Nr. eA-1828-552/2019).

Be to, Komisija, atsižvelgdama į direktoriaus pareigas Kartodrome, pabrėžia, kad jo veiksmams visuomenės viešosios nuomonės požiūriu neturi kelti jokių abejonių dėl galimų asmeninio suinteresuotumo priimant vienokio ar kitokio pobūdžio sprendimus prielaidų. Jo statusas įpareigoja jį tarnybinėje veikloje laikytis įstatymuose nustatytų reikalavimų, kurių tikslas – užtikrinti Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsnyje įtvirtinto principo, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, įgyvendinimą. Vienas iš šio principo įgyvendinimo aspektų yra užtikrinimas, kad priimant sprendimus pirmenybė būtų teikiama viešiesiems interesams, priimami sprendimai būtų nešališki ir būtų užkirstas kelias atsirasti bei plisti korupcijai valstybinėje tarnyboje. Siekiant šio tikslo Įstatyme (3 straipsnio 2 punkte, 11 straipsnio 1 ir 2 dalyse) asmenims, dirbantiems valstybinėje tarnyboje, yra nustatytos konkrečios pareigos, kurių Tiriamasis nagrinėjamuoju atveju nevykdė.

Kaip minėta, Įstatymas yra formalusis ir vertinant asmenų elgesio atitiktį Įstatymo nuostatomis svarbu išsiaiškinti tik tą faktinę aplinkybę, ar deklaruojantis asmuo galėjo dalyvauti rengiant, svarstant ar priimant sprendimus arba kitaip juos paveikti ar bandyti paveikti, arba atliko kitas tarnybines pareigas, jeigu jos yra susijusios su jo privačiais interesais; be to, ar nepasielgė taip, kad

nekiltų abejonių, jog egzistuoja interesų konfliktas. Konfliktą kelia asmens, dirbančio valstybinėje tarnyboje, galimas šališkumas priimant sprendimus, jo teigiamas ar neigiamas nusistatymas, todėl priimdamas sprendimus toks asmuo privalo vengti net šališkumo regimybės. Pareiga vengti interesų konflikto Tiriamojo tarnybinio statuso asmenims, pagal Įstatymo nuostatas, nustatoma kaip fundamentalus imperatyvas. Tokia pareiga yra atliekama tik valiniais ir aktyviai išreikštais (ne pasyviais) deklaruojančio asmens veiksmais.

Taigi Komisija atsižvelgdama į tyrimo metu nustatytas faktines aplinkybes, šiuo klausimu suformuotą teismų praktiką, egzistuojantį teisinį reguliavimą, vertina, kad Tiriamasis, eidamas Kartodromo direktorius pareigas ir pasirašydamas Sutartį su VšĮ Baltijos autosporto centru, kurio vienintelis dalininkas (savininkas), vadovas yra jis pats, ir nuo šių veiksmų nenusišalindamas Įstatyme nustatyta tvarka, veikė interesų konflikto situacijoje ir pažeidė Įstatymo reikalavimus, įpareigojančius jį vengti viešųjų ir privačių interesų konflikto, o tokiam konfliktui kilus – nusišalinti.

Dėl privačių interesų deklaravimo

Įstatymu siekiama suderinti valstybinėje tarnyboje dirbančių asmenų privačius ir visuomenės viešuosius interesus, užtikrinti, kad priimant sprendimus pirmenybė būtų teikiama viešiesiems interesams, įtvirtinti priimamų sprendimų nešališkumą ir užkirsti kelią atsirasti bei plisti korupcijai valstybinėje tarnyboje (Įstatymo 1 straipsnis). Įgyvendindami šiuos tikslus valstybinėje tarnyboje dirbantys ir kiti Įstatymo 4 straipsnio 3 dalyje nurodyti asmenys privalo laikytis imperatyvaus reikalavimo Įstatymo nustatyta tvarka ir terminais teikti PID, taip pat laiku tikslinti ir papildyti jos duomenis.

Deklaruojantis asmuo deklaracijoje privalo nurodyti: savo vardą, pavardę, asmens kodą, darbovietę (darbovietes) ir pareigas (statusą), dėl kurių privalo deklaruoti privačius interesus, taip pat kitas darbovietes ir (ar) einamas pareigas (Įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 1 punktas). Taip pat duomenis apie juridinius asmenis, kuriuose jo, jo sutuoktinio, sugyventinio ar partnerio turimų akcijų suteikiami balsai visuotiniame akcininkų susirinkime ar turimos juridinio asmens dalyvio teisės kitų teisinių formų juridiniuose asmenyse leidžia daryti lemiamą įtaką šių juridinių asmenų veiklai (Įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 3 punktas).

Be to, jeigu atsirado naujų Įstatymo 6 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytų duomenų ar privačių interesų, pasikeitę pateiktoje deklaracijoje nurodyti duomenys ar privatūs interesai, deklaruojantis asmuo privalo nedelsdamas, bet ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų, patikslinti arba papildyti deklaraciją (Įstatymo 7 straipsnis).

Pagal VTEKĮ 23 straipsnio 1 dalies 7 punktą, Komisija ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo gauto pranešimo registravimo Komisijos sekretoriato dienos priima motyvuotą sprendimą nepradėti tyrimo, jeigu iki pranešimo VTEK gavimo dienos arba VTEK raginime nustatyto termino skundžiamas asmuo pateikė privačių interesų deklaraciją arba ją patikslino pranešime apie galimą pažeidimą nurodytais duomenimis ir iš pranešime pateiktos ar VTEK papildomai atlikus šio įstatymo 25 straipsnio 5 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytus veiksmus surinktos informacijos VTEK nenustatė pagrindo pradėti tyrimą dėl galimo interesų konflikto.

Kaip minėta, Tiriamasis D. Jonušis, VĮ Registrų centro duomenimis, ėjo VšĮ Baltijos autosporto centro direktoriaus pareigas (nuo 2023-11-21), taip pat buvo šios VšĮ steigėjas (2023-11-21 Steigimo aktas) ir vienintelis dalininkas (savininkas) (nuo 2023-11-22). Tiriamasis 2021-02-23 buvo pateikęs savo PID, bet duomenų apie tai, kad jis eina VšĮ Baltijos autosporto centro direktoriaus pareigas (nuo 2023-11-21) ir yra Klubo dalininkas (nuo 2023-11-22), nebuvo nurodyta. Kitaip tariant, paskutinioji Tiriamojo 2021-02-23 teikta PID per Įstatyme nustatytą 30 kalendorinių dienų terminą nuo naujų aplinkybių atsiradimo nebuvo papildyta privalomais deklaruotinais duomenimis. Be kita ko, tyrimo metu buvo nustatyta, kad D. Jonušis, 2024-01-02 pasirašydamas Sutartį su VšĮ Baltijos autosporto centru, pateko į interesų konflikto situaciją. Taigi privalomi deklaruotini duomenys nebuvo nurodyti ir Sutarties su VšĮ Baltijos autosporto centru pasirašymo metu.

Kartodromo direktorius pateikė paaiškinimą, kuriame nurodė, kad 2024-02-23 teikdamas savo PID nebuvo nurodęs privalomų deklaruoti duomenų, t. y. darbovietės VŠĮ Baltijos autosporto centro ir einamų Klubo direktoriaus pareigų, todėl, kad šios aplinkybės įvyko po daugiau negu dvejų metų. Kitaip tariant, interesų konflikto situacija atsirado tik nuo 2024-01-02, kai Kartodromas ir VŠĮ Baltijos autosporto centras pasirašė Sutartį. Įstatymo 7 straipsnyje nustatytas 30 dienų laikotarpis papildyti PID, o Kartodromo direktorius reikiamus duomenis, susijusius su VŠĮ Baltijos autosporto centru, deklaravo 2024-04-23 teikdamas PID, taigi pradėjęs tik 2 mėnesius nuo Įstatyme nustatyto termino, ir tai padarė be priežiūros institucijų nurodymo, savo laisva valia, supratęs, kad padarė apmaudžią klaidą dėl PID pildymo, todėl Tiriamasis mano, kad VTEK neturėtų išplėsti esamo tyrimo dėl PID pildymo aplinkybių.

Komisija šiuos Tiriamojo argumentus vertina kaip teisiškai nepagrįstus, nes pagal Įstatymo nuostatas Tiriamojo PID turėjo būti papildyta per 30 kalendorinių dienų ne nuo Sutarties su VŠĮ Baltijos autosporto centru pasirašymo dienos, o per 30 kalendorinių dienų nuo to dienos, kai Tiriamasis tapo šios įstaigos vieninteliu dalininku (2023-11-22) ir direktoriumi (nuo 2023-11-21), nes darbovietė ir einamos pareigos, taip pat duomenys, jog turimos juridinio asmens – VŠĮ Baltijos autosporto centro dalyvio teisės leidžia Tiriamajam daryti lemiamą įtaką šio juridinio asmens veiklai, priskirtini privalomai deklaruotinų duomenų kategorijai. Vadinasi, Tiriamajam pareiga deklaruoti privačius interesus atsirado daug anksčiau nei buvo pasirašyta Sutartis. Įstatyme aiškiai nurodyta, kad jei atsiranda naujų Įstatymo 6 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytų duomenų ar privačių interesų, pasikeičia pateiktoje deklaracijoje nurodyti duomenys ar privatūs interesai, deklaruojantis asmuo privalo nedelsdamas, bet ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų, patikslinti arba papildyti deklaraciją (Įstatymo 7 straipsnis). Tiriamasis šio veiksmo neatliko ir nepapildė savo PID per Įstatyme aiškiai apibrėžtą 30 kalendorinių dienų terminą nuo naujų duomenų atsiradimo. Kaip matyti iš tyrimo medžiagos, D. Jonušis pradėjo dirbti VŠĮ Baltijos autosporto centro vadovu ir tapo įmonės savininku nuo 2023 m., bet savo PID papildė tik 2024-04-23, todėl akivaizdu, kad jis, kaip deklaruojantis asmuo, nesilaikė Įstatymo nuostatų. Atsižvelgiant į išdėstytas aplinkybes ir egzistuojantį šio klausimo teisinį reguliavimą konstatuotina, kad Tiriamasis tokiais savo veiksmais (neveikimu) pažeidė Įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 1 ir 3 punktų ir 7 straipsnio nuostatas.

VTEKĮ 30 straipsnio 2 dalyje nustatyta, jog priėmusi sprendimą, kad asmuo pažeidė teisės aktų nuostatas, Komisija institucijos ar įstaigos, kurioje šis asmuo dirba, vadovui, o kai pažeidusiu teisės aktų nuostatas pripažintas įstaigos vadovas, – ši vadovą į pareigas priimančiam ar skiriančiam subjektui arba kolegialiai valstybės ar savivaldybių institucijai, pateikia vieną iš šio įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 5 ir 6 punktuose numatytų siūlymų.

Taigi, Komisijos nuomone nagrinėjamu atveju yra pagrindas siūlyti VŠĮ „Plytinės kartodromas“ visuotiniam dalininkų susirinkimui nustatyti kontrolės ir priežiūros tvarką, kuri veiksmingai užtikrintų Įstatymo laikymąsi.

Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, atsižvelgdama į tyrimo medžiagoje nustatytas faktines aplinkybes, išdėstytą teisinę argumentaciją bei teismų praktiką ir vadovaudamasi Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 6 punktu, 30 straipsnio 1 dalies 1 punktu ir šio straipsnio 2 dalimi,

n u s p r e n d ė:

1. Pripažinti, kad Darius Jonušis, eidamas VŠĮ „Plytinės kartodromas“ direktoriaus pareigas ir atstovaudamas šiai įstaigai, su VŠĮ Baltijos autosporto centru, kurios dalininkas (savininkas) ir direktorius jis yra, 2024-01-02 pasirašydamas Plytinės kartodromo infrastruktūros leidimų sutartį pažeidė Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo 12 straipsnio 1 dalies

2 punkto nuostatas, draudžiančias valstybinėje tarnyboje dirbančiam asmeniui atstovauti valstybei ar savivaldybei arba institucijai ar įstaigai tvarkant reikalus su juridiniais asmenimis, kuriuose jis ar jam artimi asmenys turi daugiau kaip 10 procentų akcijų ar kitų juridinio asmens dalyvio teisių kitų teisinių formų juridiniuose asmenyse.

2. Pripažinti, kad Darius Jonušis, eidamas VŠĮ „Plytinės kartodromas“ direktoriaus pareigas, 2024-01-02 su VŠĮ Baltijos autosporto centru pasirašydamas Plytinės kartodromo infrastruktūros leidimų sutartį, susijusią su savo privačiais interesais ir nuo šių veiksmų nenusišalindamas, veikė interesų konflikto situacijoje ir tokiais veiksmais pažeidė Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 2 punkto, 11 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatas.

3. Pripažinti, kad Darius Jonušis, eidamas VŠĮ „Plytinės kartodromas“ direktoriaus pareigas ir Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo nustatyta tvarka ir terminais privačių interesų deklaracijoje nenurodęs kitos savo darbovietės (VŠĮ Baltijos autosporto centro) bei jame einamų pareigų, pažeidė šio Įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 1 ir 3 punktų nuostatas ir 7 straipsnio nuostatas, – 2024-01-02 su VŠĮ Baltijos autosporto centru pasirašė Plytinės kartodromo infrastruktūros leidimų sutartį, susijusią su savo privačiais interesais, ir dėl to pateko į interesų konflikto situaciją.

4. Siūlyti VŠĮ „Plytinės kartodromas“ visuotiniam dalininkų susirinkimui nustatyti kontrolės ir priežiūros tvarką, kuri veiksmingai užtikrintų Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo laikymąsi.

5. Sprendimo kopiją išsiųsti Dariui Jonušiui ir VŠĮ „Plytinės kartodromas“ visuotiniam dalininkų susirinkimui.

6. Apie priimtą sprendimą informuoti Pareiškėją.

7. Sprendimą paskelbti interneto svetainėje www.vtek.lt.

Sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Regionų administraciniam teismui per vieną mėnesį nuo sprendimo paskelbimo arba jo įteikimo suinteresuotajam asmeniui dienos.

Komisijos pirmininkas

Gediminas Sakalauskas

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Vyriausioji tarnybinės etikos komisija 188736355, A. Goštauto g. 9, 01108 Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL DARIAUS JONUŠIO
Dokumento registracijos data ir numeris	2025-07-17 Nr. KS-2025/73
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Gediminas Sakalauskas, Pirmininkas
Sertifikatas išduotas	GEDIMINAS SAKALAUŠKAS LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2025-07-16 16:56:09 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2025-07-16 16:56:24 (GMT+03:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	SK ID Solutions EID-Q 2021E, SK ID Solutions AS EE
Sertifikato galiojimo laikas	2025-01-13 16:20:12 – 2030-01-13 23:59:59
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA-2, VI Registru Centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "DBSIS, Informatikos ir ryšių departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, į.k.188774822 LT", sertifikatas galioja nuo 2025-05-16 11:31:08 iki 2028-05-15 11:31:08
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento priedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	DBSIS, versija 3.5.84.3
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2025-07-17 08:25:50)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2025-07-17 08:25:50 DBSIS